

pravih složin (vprašavno za oziravno). Priporočamo to knjižico prav gorko vsem Slovencem, večkrat ko jo kdo prebere, bolj mu bo všeč in več mu bo koristila.

Dr. J. J.

»Zur Geschichte der nominalen Declination im Slovenischen.« Von V. Oblak. Separatabdruck aus dem Archiv für slavische Philologie. Leipzig 1890. — Kadar sem bil poročeval v »Dom in Svet«-u v II. in III. letniku o Jagičevem Archivu, omenjal sem bil samo V. Oblaka korenito razpravo o »nominalni naši deklinaciji«. In ta razprava je zdaj ponatisnena iz XI., XII., XIII. knjige Archiva v posebno knjigo, katera obsega 247 strani. Koliko in kakšnih virov se je pri tej koreniti razpravi posluževal, kakšno stališče zavzema v tej razpravi, podaja nam od 2.—12. strani. Naj si so že mnogo pisali o našem jeziku Miklosich, Škrabec, Valjavec, Boudouin de Courtenay, Štrekelj, Scheinigg, vendar mnogo novega mikavnega najdeš v Oblakovi razpravi. Ker se bom večkrat na to razpravo sklicaval v »porabnih mislih«, zato jo priporočam vsakemu. Zakaj g. pisatelj, ozirajoč se na st. slov. in druge slovenske jezike, podaja nam iz starih naših spomenikov in iz narečji današnjih stalno, trdno podlago, na katero se naj postavi, če želimo priti do edinstva v pisavi v tej reči. Ne uči nas sicer g. pisatelj, kako naj pišemo, ampak le črta nam razvitek naše pisave gledé na deklinacijo. Kar se tiče mestnika m. in sr. spola v ednini, omenil sem že v 2. št. t. I. str. 79. To izrečno spominjam, ker imajo tu neki krive pojme in jako različno pišejo. Ker piše nekdo v »Slov. Narodu« 1891, št. 29. sicer dobro obče ali ne »sine ira« o razvitku našega jezika med drugim tudi to-le: »Kdor se hoče uveriti o teškočah v tej sklanji, naj si ogleda V. Oblaka razpravo »die nom. Decl.« Tudi na podlagi ondotnega razmišljanja si jaz ne upam trditi, da ne bi narod nikjer ne ločil v govoru »reči« g. sing. = acc. pl. »reči« g. pl. Mogel bi nas o tem obvestili tak učenjak, ki pozna natančno slovenska narečja... To je resnica. G. V. Oblak se izrečno ni oziral na g. pl., — kakor sva se o tem nedavno pogovarjala, — kar piše na str. 235. in drugje o tem padežu, kar je o tem pisal Škrabec v »Cvetju« in dr. Štrekelj v »Zvonu« 1885., vse to priča zoper -ij gen. pl. No o tem na drugem mestu. Vsem pa najbolj, ki jih mika našega jezika razvitek, naj bo priporočena rečena knjiga.

Fr. S. Lekše.

PRVAŠKO SLOVSTVO.

(Piše — F.—)

»Slike iz občega zemljopisa.« Napisao dr. Ivan Hoič. Knjiga II. Evropa, Francuska, Švicarska, Nizozemska, Belgija i Vel. Britanija. Sa 93 slike i 4 zemljopisne karte. Nagradjeno iz zaklade grofa Iv. Nep. Draškovića. Za godinu 1889. Vel. 8°. Str. VIII + 331. Knjižarska cena 3 gld. — Z veseljem smo pred dvema letoma sprejeli prvo knjigo »občega zemljopisa«, o kateri se je tudi »Dom in Svet« pohvalno izrazil (gl. »Dom in Svet« I. 1889., str. 242). Hvaležni smo

M. H., da nam je letos v tako lepi obliki podala II. knjigo tega prekornega in krasnega dela. — V I. knjigi smo razmotrivali zemljo kot nebesko telo in njeno obliko v obče, pisatelj nam je z neke višje točke kazal zemljo, a v drugem delu nas vodi, rekel bi, za roko po gorah in nižavah ter nam razkazuje posamezne dele naše zemlje.

V drugi knjigi je opisal pet evropskih držav. Pač majhen prostor za take države, kakor je n. pr. Francoska ali Angleška! Ali pisatelj ni namerjaval pisati obširnega in strogo zemljepisnega dela, on je hotel ustreči praktični potrebi udov matičnih. To pa ni lahek posel, pisati kratko in zanimljivo znanstveno delo, posebno, ker še do zdaj hrvaško slovstvo ni imelo zemljepisne knjige, razven šolskih knjig. Vendar je pisatelj prav dobro izvršil svojo nalogo. Kratko ali mično pripoveduje vse, kar je važnejšega. Zlog je lahek, a jezik pravilen in čist.

Najprej govori v obče o Evropi (str. 1.—90.). razkazuje nam njene posebnosti in prednosti pred ostalimi deli sveta. Potem slika tla Evrope, kaka so zdaj in kako so se spreminjala v raznih geoloških dobah. Dalje govori precej obširno o podnebju Evrope in naposled o njenem stanovništvu. — Po splošnem uvodu govori o posameznih državah. Najprej opisuje v petih poglavjih Francosko. V prvem poglavju črta svetovni položaj Francoske, njene meje, velikost in razdelitev. V drugem poglavju opisuje zemljo francosko in prav lepo slika nekatere kraje. Posebno poučen je tretji del, kjer govori o fizični kulturi, o poljedelstvu, vinorejstvu in raznih obrtih. V četrtem delu govori o narodu in jeziku francoskem ter o zgodovinskem razvoju države francoske, a v petem poglavju opisuje posamezne departemente in važnejša mesta. Tukaj čitatelja posebno zanimiva Pariz.

Čitajoč ta opis Francoske moramo se nehoté pokloniti velikemu duhu francoskega naroda, kateri je ustvaril taka orjaška dela. Nekaj vendar pogrešamo v tem opisu. Pisatelj prav lepo opisuje v tretjem poglavju fizično kulturo, — a popolnoma molči o duševni, in vendar bi čitatelj rad kaj slišal tudi o občini naobrazbi, o ljudskih, srednjih in višjih šolah itd. Pri nekaterih mestih mimogredé omenja, tako n. pr. pravi, da je v Parizu akademija »neumrlih«, Collége de France, vseučilišče itd., a to je vse o duševni kulturi. Ne vemo, zakaj je pisatelj to opustil pri Francoski in Švicarski, ker pri zadnjih treh državah vsaj z nekoliko besedami omenja občne naobrazbe.

Ko smo si razgledali krasoto Francoske in ko nas je že glava zbolela od velikomestnega hrupa, vodi nas pisatelj v idilično in romantično naravo alpskega sveta, v gorato Švico, katero je prav lepo opisal. Seznan nas z deželo, slika nam stanovništvo, njegov zgodovinski razvoj in idilsko življenje alpskih planinarjev. Dasiravno je priznana resnica, da so gorski stanovniki sploh bolj konservativne čudi in da se jih težko prijemajo razne novotarije, vendar so Švicarji veliki novotarji, vedno bolj zapuščajo svojo patrijarhalno življenje in se podavajo novodobni pokvarjenosti in mehkužnosti, katera jim